

(Εἰκ. 45)¹, ὃν μεταξὺ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ κατακίτησαντος τὴν Αἴγυπτον βασιλέως τῆς Συρίας Ἀντιόχου Δ' (171/0 π. Χ.). Ἡ ἐρμηνεία, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἀετοὶ δύνανται νὰ σημαίνωσι συμβασιλείαν δύο βασιλέων, δὲν δύναται πάντοτε νὰ ὑποστηριχθῇ μεθ' ἴσης πιθανότητος, διὸ ὀρθότερον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν αὐτοὺς ὡς τὸ ἱερὸν ζεύγος τῶν δύο αἰσίων ἀετῶν τοῦ Διὸς καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν συμβολιζομένης ἀπ' ἀνατολῆς μέχρι δύσεως κυριαρχίας, τῆς διὰ τε τοὺς Σελευκίδας καὶ Πτολεμαίους ἱστορικῶς μεμαρτυρημένης. Οἱ δ' ἐπὶ ῥωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν μνημείων² πολλάκις παρὰ τὸν αὐτοκράτορα ἀπαντῶντες δύο ἀετοί, βεβαίως ἐλήφθησαν ὑπὸ τούτων, ὅπως τόσα ἄλλα, παρὰ τῶν Πτολεμαίων

Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Σεπτημ. Σεουήρου, οὗ ἐπὶ νομίσματος εἶδομεν τοὺς τελευταίους ἐπὶ δελφικοῦ ὀμφαλοῦ δύο ἀετοὺς, ἄρχεται ὀξυδαίως ἐπιτεινομένη ἢ παρακμῇ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας καὶ τέχνης. Οἱ τύποι, καὶ μάλιστα τῶν μικρῶν τὸ μέγεθος νομισμάτων, διαρκῶς ὑπὸ ἀμαθῶν χειρωνακτῶν ἀντιγραφόμενοι, ἀποβαίνουν σκοτεινοὶ καὶ δυσνόητοι δι' αὐτοὺς τοὺς ἀντιγράφοντας, κατὰ μείζονα δὲ λόγον διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀμαθοῦς πλήθους, τῶν τὰ συγκεχυμένα καὶ βάρβαρα ἀντίγραφα ταῦτα θεωμένων παντοεθνῶν ὑπηκόων τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους.

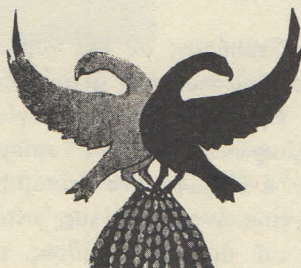
Τὸ στενὸν ἔδαφος τῆς κορυφῆς τοῦ δελφικοῦ ὀμφαλοῦ, ἐφ' οὗ ἴστανται οἱ ἀετοί, ἀναγκάζει τοὺς καλλιτέχνας ἢ νὰ θέσωσι τὸν ἕνα μόνον τῶν ἀετῶν ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ (Δ.Ε.Ν.Α., τόμ. ΙΓ', σελ. 313, εἰκ. 8-9) ἢ νὰ καλύπτωσι διὰ τοῦ σώματος τοῦ ἑνὸς μέρος τοῦ σώματος τοῦ ἑτέρου³ συγχέοντες αὐτοὺς εἰς ἓν δικέφαλον τέρας, ὅταν μάλιστα τὸ λευκὸν καὶ μέλαν χρῶμα αὐτῶν δὲν ἐχώριζεν αὐτοὺς σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων. Ἐκτοτε ὁ μὲν σφαιρικός ὀμφαλὸς συγχέεται πρὸς τὴν γηϊνὴν σφαῖραν, τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπικρατήσανσαν ὡς σύμβολον τῆς ἐπὶ πάσης τῆς γῆς, ἀπὸ Ἀνατολῆς μέχρι

¹ Σβορώνου, Τὰ νομίσματα τοῦ κράτους τῶν Πτολεμαίων, τόμ. Α' ρηζ' τξδ', τοβ', τοξ', τηζ', υκα', υκβ', υοδ' καὶ πίνακες XVII, 5-7; XXII, 9-11; XXIV 13; XXXVII, 16; XLVII, 6, 9, 10; XLVIII, 8-14; LVIII, 11-29; LXI, 27-29; LXII, 28-29; LXIV, 7, 17, 23.

² Ἴδε λ. χ. τὴν βᾶσιν τῆς ἐν Ῥώμῃ στήλης Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς (Reinach, Repertoire de reliefs grecs et romaines, τόμ. Α', σελ. 291) καὶ τοὺς παρὰ πόδας τῆς στήλης τοῦ Τραϊανοῦ δύο ἀετοὺς (Cohen, II, σελ. 55, ἀρ. 259 κλ.π.

³ Πβλ. Imhoof-Gardner, Num. comm. on Pausanias pl. A, IX.

Δύσεως, κυριαρχίας τῶν ῥωμαίων αὐτοκρατόρων¹. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ δύο χρυσοὶ ἀετοὶ τοῦ Διός, θεωρούμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ παναρχαίων ἤδη χρόνων, ὥς αἷσια σύμβολα στρατιωτικῆς νίκης — παράδοσις ὑπὸ τοῦ Ἀνακρέοντος διασωθεῖσα λέγει ὅτι πρῶτος ὁ Ζεὺς, ὥς βασιλεὺς θνητῶς τῆς Κρήτης, ἔθηκε χρυσοῦς ἀετοὺς ἐπὶ τῶν σημαιῶν αὐτοῦ νικήσας τοὺς Τιτᾶνας², — καὶ συγγεόμενοι σὺν τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς ἑξ αὐτῶν ἐκπηγάσαντας νικηφόρους ἀετοὺς τῶν ῥωμαϊκῶν λεγεώνων, τηροῦσι μὲν πάντοτε τὴν πρὸς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν στροφὴν τῆς κεφαλῆς αὐτῶν³, ἀνοίγουσιν ὁμῶς τὰς πτέρυγας

Elix. 46

Elix. 47

αὐτῶν εἰκονιζόμενοι ὥς μόλις καθιπτάμενοι ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ ἢ τῆς τοῦ αὐτοῦ σημαινούσης σφαίρας. Διὰ δὲ τῆς ἐν χρόνοις σκοτεινοῦς ἐκ τεχνικῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἐκ βαρβάρου παρανοήσεως μετατροπῆς ταύτης τῶν δύο δελφικῶν ἀετῶν εἰς ἓν δικέφαλον τέρας, ὥς καὶ διὰ τῆς καλύψεως τῶν δύο σωμάτων αὐτῶν ὑπὸ θυρεῶν, αἱ μὲν δύο οὐραὶ μετασχηματίζονται εἰς δύο πόδας ἑνὸς ἀετοῦ, οἱ δὲ πραγματικοὶ πόδες

¹ Sittl ἔ. ἀ.

² Mythogr. Vatic. III, 4 (Fulgent. Myth. I, 25) = Anakreon 132, ἐκδ. Bergk: Juppiter enim, ut Anacreon antiquissimus scriptorum dicit, rex extitit Cretae, qui dum adversus Titanas, id est Titani filios qui frater Saturni suerat, bellum suscepisset, ut sacrificium Coelo fecisset, in victoriae auspiciis aquillae sibi adesse prosperum volatum, cuius cum vicisset augurio, in signis bellicis sibi auream fecit. Ὑπενθυμίζω ἐνταῦθα, πλὴν τῆς ὑπ' ἀετοῦ φερομένης Νίκης τοῦ Παιονίου, τοὺς ἐν Σπάρτῃ ἀετοὺς δύο τοὺς ὀρνίθας καὶ ἴσας ἐπ' αὐτοῖς Νίκας, Λυσάνδρου μὲν ἀνάθημα, τῶν τε ἔργων ὑπόμνημα τῶν ἀμφοτέρων, τοῦ τε περὶ Ἐφεσον, ὅτε Ἀντίοχον τὸν Ἀλκιβιάδου κυβερνήτην καὶ Ἀθηναίων τριήρεις ἐνίκησε, καὶ ὕστερον ἐν Αἰγὸς ποταμοῦς καθεῖλεν Ἀθηναίων τὸ ναυτικόν: Πausan. III, 17, 4.

³ Schlumberger, Sigillographie Byzantine p. 86-87 figg.

αὐτῶν μετὰ τοῦ ὀμφαλοῦ μεταβάλλονται εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ τέρατος¹. Τοῦτο γίνεται κατανοητότερον διὰ τῶν ἐξῆς δύο, ἐπὶ ἑκατέρας ὄψεως τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας, ὑπ' ἑμοῦ γραφέντων σχημάτων (Εἰκ. 46 - 47).

Ὅταν δὲ διὰ τοῦ τελείου ἐξελληνισμοῦ τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους τὰ παλαιὰ ἑλληνικὰ σύμβολα ταῦτα τῆς θείας βασιλικῆς ἰσχύος, σύμβολα, ὧν οὐδέποτε σχεδὸν ἔπαυσεν ἡ χρῆσις, περιῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὰς ἑλληνικὰς βασιλικὰς χεῖρας τῶν βυζαντινῶν βασιλέων², ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπανέλθωσιν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν πρωτογενῆ Ἀσιατικὸν τύπον, ἐξ οὗ ἐπήγαγε τὸ πρῶτον ὁ Δικέφαλος, ἀφ' οὗ μάλιστα οἱ βασιλεῖς οὗτοι κύριοι γενόμενοι ἐκ νέου τῶν Ἀσιατικῶν χωρῶν, ἐν αἷς τὸ πρῶτον ἐγεννήθη ὁ Δικέφαλος, συνήντων μὲν αὐτὸν ἐνίοτε ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Καππαδοκίας, ἐποιοῦντο δὲ χρῆσιν αὐτοῦ κυρίως ἐπὶ ἱματίων, περικνημίδων, πεδίλων, σελλῶν, τεντῶν καὶ σημαιῶν, ἦτοι ἀντικειμένων τῆς ὑφαντουργικῆς τέχνης ἐκείνης, ἐξ ἧς τὸ πρῶτον ἐγεννήθη ὁ Δικέφαλος.

Ὁ τρόπος ὅμως, καθ' ὃν μνημονεύουσι τῶν αἰετῶν τούτων οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς, αἰετοὺς βασιλικοὺς ἢ διπλοὺς αἰετοὺς καλοῦντες, οὐδέποτε δὲ δικεφάλους, πρὸς δὲ τὰ καθαρῶς βασιλικά ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν ἐποιοῦντο χρῆσιν αὐτοῦ, ὥς καὶ ἡ ἐκ παραδόσεως λαϊκὴ ἐρμηνεία αὐτοῦ μέχρι σήμερον, δεικνύουσι σαφῶς ὅτι οὐδέποτε οἱ βασιλεῖς καὶ ὁ λαὸς μας ἐλησμόνησαν τὴν ὑψηλὴν, εὐγενῆ καὶ καθαρώς ἑλληνικὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, ὥς τοῦ κατ' ἐξοχὴν αἰσίου ἐμβλήματος καὶ συμβόλου τῆς ἐκ Διός, εἴτε ἐκ θεοῦ, παραδιδομένης ὑπάτης βασιλικῆς, θείας καὶ κοσμικῆς, ἐξουσίας.

Ὅτι δὲ ἐν τοῖς δύο κυριωτέροις κέντροις τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους καὶ τοῦ Δικεφάλου, Κωνσταντινουπόλει καὶ Νικαίᾳ, ὑπῆρχε καὶ ἰδίᾳ τις παράδοσις σχετίζουσα τοὺς δύο αὐτοὺς αἰετοὺς πρὸς τοὺς δύο δελφικοὺς αἰετοὺς τοῦ Διός, τοὺς δεῖξαντας ὅτι οἱ Δελφοὶ ἦσαν ὁ ὀμφαλὸς τῆς γῆς, ὑποδεικνύεται ἐκ τῶν γεγονότων, ὅτι ἐπ' ἐκκλησίαις μὲν εἰκο- νίζετο ὁ Δικέφαλος ἐν τῷ ὀμφαλῷ αὐτῶν (πορφυροῦν ὀμφάλιον), ἐξ ὧν δὲ τῶν πόλεων τοῦ ἀρχαίου κόσμου μόνον αἱ δύο πόλεις αὐταὶ

¹ Τοὺς ἀπὸ Δουκαγγίου μέχρι Sittl ἀναφερομένους ὡς ἐπὶ τῶν κιόνων τοῦ Τραϊανοῦ ἢ Ἀντωνίου δικεφάλους αἰετοὺς δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνεύρω. Προφανῶς πρόκειται περὶ παρανοήσεως πτερωτοῦ κεραυνοῦ ἐπισήμου ἀσπίδος.

² Περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ τύχης τῶν αὐτοκρατορικῶν αἰετῶν ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 476 καταλύσεως ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῆς ἐν τῇ Δύσει ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς δύναται νὰ γραφῇ ὁλόκληρος πραγματεία, πρὸς ἣν δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα τόπος

εἶχον τόπον καλούμενον *Μεσόμφαλον*¹, ὡς οἱ *Δελφοί*, οἱ *Μεσόμφαλοι* καὶ *Μεσομφαλία*², ὀνομασθέντα ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, διὰ τῆς πτήσεως τῶν δύο ἀετῶν, προσδιορισμοῦ αὐτῶν ὡς μέσου τῆς γῆς³. Ἀληθῶς τὸν μέσον τῶν ἐπὶ τὰ λόφων τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ἐφ' οὗ ἄλλοτε μὲν ναὸς τοῦ Διός, νῦν δὲ τὸ τέμενος Μεχμεδιῆ) ἐκάλει ὁ λαὸς ἐκ παραδόσεως *Μεσόμφαλον*⁴. Ὁμοίως δ' ἐκαλεῖτο καὶ ἐν Νικαίᾳ τόπος παρὰ τὴν ἀνατολικὴν εἴσοδον αὐτῆς⁵. Καὶ δὲν εἶναι μὲν ῥητῶς παραδεδομένον ἡμῖν, ὅτι ἐκ τῆς καταπτήσεως τῶν δύο ἀετῶν τοῦ Διός ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Βυζαντίου ἢ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκλήθη ὁ τόπος *Μεσόμφαλον*, ὡς ἐν Δελφοῖς, ὑπάρχουσιν ὅμως παραδόσεις ἐμμέσως μαρτυροῦσαι τοῦτο. Οὕτως ὁ δημοτικώτερος τῶν περὶ κτίσεως τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου μύθων⁶ ἀνέφερεν ὅτι ὁ κόραξ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος—ὁ συχνὰ τοὺς ἀετοὺς ἐπὶ τοῦ δελφικοῦ ὀμφαλοῦ ἀντικαθιστῶν⁷,—ὑπέδειξε τὴν θέσιν τοῦ Βυζαντίου, ἀρπάσας καὶ μετακομίσας ἐκεῖ τὰ ἐν ἄλλῃ θέσει πρὸς κτίσιν τῆς πόλεως σφαγέντα θύματα. Ἐξ ἄλλου ὁ κατὰ τὸν IB' αἰῶνα γράψας Ζωναρᾶς περιέσσωσεν ἡμῖν ἑτέραν, διάδοχον ταύτης, ἐγχώριον παράδοσιν, καθ' ἣν ὅτε ὁ Κωνσταντῖνος ἐβουλήθη, κατὰ θεῖον χρησμόν, νὰ κτίσῃ ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν, *ἀετοὶ* ἐξ ὕψους καταπτάντες ὑπέδειξαν αὐτῷ ὡς θέσιν πρὸς

¹ Αἰσχύλ. *Ἐπὶ ἐπὶ Θήβ.* Α. 747: ἐν μεσομφάλοις Πυθικοῖς χρηστηρίοις *Χορη.*, στ. 1036: *Μεσόμφαλον* ἵδρυμα, Λοξίου πέδον. *Ἀγαμ.*, στ. 1056: Ἐστίας μεσομφάλου.—*Σοφοκλ. Οἰδ. Τυρ.*, στ. 480 τὰ μεσόμφαλα γὰς ἀπονοσφίζων *μαντεῖα*.—*Εὐρ. Ὀρ.*, στ. 331: Ἵνα μεσόμφαλοι λέγονται *μυχοὶ γῆς*.

² Ἦσυχ. ἐν λ. *Μεσομφαλία* καὶ *Δελφοί*.

³ *Εὐσταθ.* π. 1389: τὴν μὲν γῆν ὁ μῦθος περίπου τὴν Δελφικὴν χώραν λέγει μεσάζουσιν, ἀετοῖς μετρηθεῖσαν ὑπὸ Διός· διὸ καὶ *ὀμφαλὸς* καὶ *μεσόμφαλον γῆς* ὁ Πύθιος τόπος, ὁ περὶ Δελφοὺς ἐλέγετο.

⁴ *Κωδινού* 77 καὶ 88.—*Anonymi Antiquitatum Constantinop. pars II.* *Περὶ τοῦ Μεσομφάλου*.

⁵ H. Stephanus, *Thesaurus*, ἐν λ. *Μεσόμφαλος*.

⁶ Διονυσίου Βυζαντίου, *Ἀνάπλους Βοσπόρου* 24 (ἐκδ. Wescher): Σεμύστρα γε μὴν ἐκινδύνευσε παρ' ὀλίγον πόλις εἶναι· ἐν ταύτῃ γὰρ κατέθεντο τῆς πόλεως τὴν κτίσιν οἱ τῆς ἀποικίας ἡγεμόνες. Λαμπομένων δὲ τῶν ἱερῶν, κόραξ ἀρπάσας ἐκ μέσης τῆς φλογὸς ἔνια τῶν μηρίων καὶ εἰς ὕψος ἀφείς ἐπὶ τὴν Βοσπόρου ἄκραν ἐφέρετο. Τοῦτο πρὸς Ἀπόλλωνος εἰκασαν τὸ τέρας οἱ λοιποὶ Ἕλληνες. Φράζει δ' αὐτοῖς βονκόλος ἀνὴρ, ἀπὸ σκοπῆς θεασάμενος, ὅποι κατέθετο τῶν ἱερῶν τὴν ἀρπαγὴν· οἱ δ' εἶποντο τῷ σημείῳ.

⁷ Στράβωνος IX, 9,419: ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλάσαντες τὸν μῦθον, ὅτι συμπέσειεν ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός· οἱ δὲ κόρακάς φασι.

τοῦτο τὸ Βυζάντιον¹. Οὐδὲ πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον ἐλέγετο κοινῶς ἀποικία τῶν Μεγάρων², κατεστράφη δὲ καὶ ἐκ νέου ἐκτίσθη ὑπὸ Σεπτημίου Σεουήρου, ἥτοι αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ αὐτοκράτορος, ὃν εἶδομεν εἰκονιζόμενον ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν Μεγαρέων ὡς πρὸ τῶν δύο ἀετῶν τοῦ Πυθικοῦ ὀμφαλοῦ εὐχόμενον ἐν Μεγάροις. Τίς οἶδεν, ἂν ἡ νέα εὐνοια αὐτοῦ πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἡ εὐρυνσις τῶν τειχῶν, διακόσμησις καὶ νέα κτίσις τῆς πόλεως, δὲν ὀφείλονται εἰς ἱκεσίαν τῆς μητροπόλεως αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ἢ εἰς πυθικόν τινα χρησμόν δοθέντα τῷ Σεουήρῳ διὰ τῶν δύο ἀετῶν τοῦ ὀμφαλοῦ, ὅτε πρὸ αὐτῶν ἱστάμενος ἐν Μεγάροις ἐμαντεύετο. Οὕτως ἡ πρώτη κτίσις τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, ἡ δευτέρα ὑπὸ τοῦ Σεουήρου καὶ ἡ τρίτη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου παρουνσιάζουσιν ὡς προσδιορίζοντας τὴν θέσιν τῆς πόλεως τοὺς μαντικὸν πυθικὸν κόρακας ἢ ἀετούς, τοὺς τὸ πρῶτον καταδείξαντας ὡς κέντρα τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου τὸ Λύκαιον καὶ τοὺς Δελφούς, οὓς κατόπιν διεδέχθη τὸ Βυζάντιον ὡς νέος ὀμφαλὸς τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ κόσμου³.

¹ I. Ζωναρᾶ, Ἐπιτομὴ Ἱστοριῶν XIII, 2, 3: Κατὰ δὲ θεῖον χρησμόν βουληθεῖς (ὁ Κωνσταντίνος) ἀνεγεῖραι πόλιν, ὡς ἂν αὐτὴν ἐπὶ τῷ οἰκείῳ καλέσῃ ὀνόματι, πρότερον μὲν ἐν Σαρδικῇ ταύτην κτίσαι προέθετο· εἶτα ἐν Σιγείῳ, τὸ δὲ τῆς Τρωάδος ἐστὶν ἀκρωτήριον, ἐνθα καὶ θεμελίους καταβαλέσθαι φασί. Καὶ αὐθις ἐν Χαλκηδόνι τὴν πόλιν ἤρξατο ἀνιστᾶν. Λέγεται δὲ καθίπτασθαι ἀετούς καὶ τὰ τῶν οἰκοδόμων ἀρπάζειν σιαρτία τὸν μεταξὺ δὲ διπταμένους πορθμὸν ῥίπτειν αὐτὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον. Τοῦτο γοῦν πολλάκις γενόμενον ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐκ ἐδόκει τυχαίως γίνεσθαι τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τι διὰ τούτου τὸ θεῖον προδηλοῦν. Ἐφίσταται γοῦν αὐτὸς τῷ Βυζαντίῳ ὁ αὐτοκράτωρ, τὸν τόπον κατασκοπῶν ἀρέσκειται, μετατίθησι τὸν σκοπόν, μετὰγει τοὺς τεχνίτας ἐκ Χαλκηδόνος ἐκεῖ, τὴν πόλιν φιλοτίμως οἰκοδομεῖ, Κωνσταντινούπολιν αὐτὴν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ οἰκείῳ καλεῖ.

² Τὰς περὶ τούτου πηγὰς συνεκέντρωσα ἐν Ἀρχ. Ἐφημ. 1889, σελ. 75 κέξ.

³ Ἡ παρὰ τοῦ Ἰωάν. Γεωργ. Τρισινοῦ (Della Italia liberata di Goti, βιβλ. 2), Ἰταλοῦ ποιητοῦ ζήσαντος τὸ 1478 - 1550, ἀναφερομένη ἐρμηνεία τῶν δύο κεφαλῶν τοῦ ἀετοῦ, ὅτι ἀπὸ τῆς ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου μεταφορᾶς τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐδόθησαν δύο κεφαλαὶ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀετὸν πρὸς δήλωσιν ὅτι ἡ ἐνιαία ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία εἶχε δύο κεφαλὰς, τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν:

Onde l'aquila d'oro in campo rosso,

Insequa Imperial, poi si dipinse,

E si dipinge con due teste ancora,

οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μία τῶν πολλῶν δημωδῶν ἢ λογίων φραγκικῶν ἐρμηνειῶν αὐτοῦ.

Συμπεραίνοντες λέγομεν ὅτι οἱ *δικέφαλοι* ἀετοὶ τῶν Βυζαντινῶν βασιλέων εἴτε ὑπὸ τοὺς πόδας ἢ παρὰ τοὺς πόδας αὐτῶν εἰκονίζονται ἱπτάμενοι, εἴτε ἱπτανται περὶ αὐτοὺς ἢ ὑπὲρ αὐτοὺς ἐπὶ σημαίων καὶ τεντῶν, εἴτε καθιππεύονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῶν ἐφιππίων ἢ τῶν τριήρεων αὐτοῦ, εἴτε κοσμοῦσι τὰ πρὸς τοὺς φίλους ἡγεμόνας πεμπόμενα βασιλικά δῶρα, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὰ αἶσια καὶ νικηφόρα πτηνά, οἱ ὁπαδοὶ καὶ ὑπηρέται τοῦ τὰς νεφέλας ἱππεύοντος καὶ ὑπὸ τῶν ἐν αὐταῖς ἱπταμένων ἀετῶν περικυκλουμένου *ἀνακτος ἀνδρῶν τε θεῶν τε* Λυκαίου Διός, ἢ τοῦ Διὸς ἐκείνου τῆς Κρήτης, ὅστις πρῶτος θνητὸς βασιλεὺς τῆς Κρήτης γενόμενος καὶ νικήσας τοὺς Τυτῆνας πρῶτος ἐκόσμησε τὰς σημαίας αὐτοῦ διὰ τῶν αἰσίων τούτων ἀετῶν. Εἶναι οἱ τὸ πρῶτον μὲν τὸ Λύκαιον, κατόπιν δὲ τοὺς Δελφούς, καὶ τέλος τὸ Βυζάντιον θεία ἐντολῇ καθορίσαντες ὡς γεωγραφικόν, πολιτικόν καὶ πνευματικόν κέντρον τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου. Εἶναι οἱ δύο αἷσιοι ἀετοὶ οἱ οἰωνισάμενοι τῷ ἐνδοξοτάτῳ τῶν Ἑλλήνων βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης, ἀπὸ Ἀνατολῆς μέχρι Δύσεως, κυριαρχίαν. Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀετοὶ τοῦ στέμματος τῶν λαμπροτέρων Ἑλλήνων βασιλέων Σελευκιδῶν καὶ Πτολεμαίων ἐκεῖνοι, οὓς σφετερισθέντες παρὰ τῶν τελευταίων οἱ Ἀρμένιοι καὶ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες καὶ καταστήσαντες σύμβολα τῆς βασιλικῆς αὐτῶν ἰσχὺς καὶ κοσμήματα τῶν σημαίων αὐτῶν παρέδωκαν καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀρχαίους νομίμους αὐτῶν κυρίους, τοὺς Ἑλληνας βασιλεῖς τοῦ ἐξελληνισθέντος Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Εἶναι οἱ μετὰ τοῦ τελευταίου αὐτῶν παρὰ τὴν πύλην τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ ἡρωϊκῶς πεσόντες, ἔκτοτε δὲ μαρμαρωθέντες καὶ καθεύδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τοῦ μετὰ καρτερίας καὶ πεποιθήσεως ἀναμείναντος ἐπὶ πέντε ὅλους αἰῶνας τὴν ἀνάστασιν αὐτῶν σὺν τῇ ἀναστάσει τοῦ *Μαρμαρωμένου Βασιλέως*.

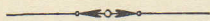
Τὸ Ἔθνος δὲν ἠπατήθη!

Ἴδου ἀνέστη ἐν ἡμῖν ὁ *Μαρμαρωμένος Βασιλέως*! Ἦλθεν ὁ Παράκλητος! Ὁ Ὑψιστος ἐκράτνε τὴν ῥομφαίαν Αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερωτάτῳ, δικαιοτάτῳ καὶ νομιμωτάτῳ τῶν ἀγώνων. Ὁ διπλοῦς αἷσιος ἀετὸς Αὐτοῦ πρῶτος ἔσπευσε νὰ ὑποδεχθῇ Αὐτὸν ἐπιστρέφοντα νικητὴν, χθὲς δ' ἀκόμη κατὰ σμῆνη περιέβαλεν Αὐτὸν ὑψοῦντα τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ἐπὶ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ τρισενδόξου νήσου τοῦ Διὸς καὶ Μίνως¹.

¹ Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς παρέστη εἰς τὴν διάλεξιν ἡμῶν ταύτην μόλις πρὸ δύο ὥρων ἀφικόμενος ἐκ Κρήτης, ἐνθα τὴν προηγουμένην ἡμέραν, 1 Δεκεμβρίου,

Εἰς τὸν Ἄνακτα τῶν Ἑλλήνων, *Αὐτόν, καὶ μόνον Αὐτόν*, ἀνήκει κατὰ πάντα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον νόμον, τὸ ὑπέροχον τοῦτο σύμβολον, ὅπερ ἐν παναρχαίοις χρόνοις ἄψυχον παραλαβόντες ἐκ τῆς Ἀσίας, κατεστήσαμεν ἔμβλημα τῆς Ἑλληνικῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. Ὡς εὐδοκίῃ ἢ Α. Μεγαλειότης νὰ κοσμήσῃ καὶ πάλιν δι' αὐτοῦ — ἀνακτῶντος καὶ τὴν ὑπὸ τῆς κλασσικῆς Ἑλληνικῆς τέχνης τοῦ Ἀκράγαντος δοθεῖσαν αὐτῷ πάγκαλον μορφήν — τὴν βασιλικὴν πορφύραν, τὰς σημαίας, τὰς σφραγίδας καὶ τὰ νομίσματα τοῦ ἔθνους, πληρῶν οὕτω χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας, Στρατόν, Στόλον καὶ Λαὸν ἀξίους Αὐτοῦ. Εἶναι τοῦτο καὶ θέλημα τοῦ Ὑψίστου διὰ τόσων καὶ τόσων θαυμάτων θείας εὐνοίας σαφῶς φανερωθὲν ἡμῖν κατὰ τὰς ἐνδόξους ταύτας ἱστορικὰς ἡμέρας.

Εἰς ἐμὲ δέ, ταπεινὸν θεράποντα τῆς ἀναγεννομένης Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, εὐτυχήσαντα οὐ μόνον νὰ ζήσω κατὰ τὰς ἐνδόξους ταύτας ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνω ἐρμηνευτὴς τῆς οὐδέποτε ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἔθνους μας λησμονηθείσης ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ κατ' ἐξοχὴν βασιλικοῦ συμβόλου μας — καὶ μάλιστα νὰ πράξω τοῦτο πρὸ Αὐτοῦ τοῦ θεοπέμπτου Βασιλέως μου — ὅς μοι ἐπιτραπῇ, ἵνα πανευτυχὴς ἀνακράξω τὸ «*νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα!*»

ὑψωσεν ἐν Φιρκᾷ τῶν Χανίων τῆς Κρήτης τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν ἡ πόλις τῶν Χανίων, ὁ Μητροπολιτικὸς ναός, ἐν ᾧ ἐτελέσθη ἡ εὐχαριστήριος ἐπὶ τῇ τελικῇ ἀπελευθερώσει τῆς νήσου εὐχαριστία, αὐτὸς ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θρόνος τοῦ Βασιλέως, ἐκοσμεῖτο ὑπὸ πληθὺς δικεφάλων αἰετῶν ἐπὶ θυρεῶν καὶ σημαιῶν.

€ 5,20 / € 4,00

